

**การถอดบทเรียนผลสำเร็จการดำเนินงาน
ตามแนวปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม สำนักอนามัยผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘**

ความเป็นมา

กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่ขยายระยะเวลาการดำเนินการถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่ขยายระยะเวลาการดำเนินการถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้แนวคิดการรับรู้เป้าหมาย (Sense of Purpose) และได้ขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ตามแผนปฏิรูปราชการด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กระทรวงสาธารณสุข ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๐) และแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ภายใต้การพัฒนารายการของทุนมนุษย์ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักนำทาง โดยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามให้กับบุคลากรเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในทุกระดับของหน่วยงานด้วยการเน้นระบบ คุณธรรม ระบบความสัมพันธ์แนวราบ ระบบวัฒนธรรม ความเรียบง่าย มีความสมานฉันท์ การบริหารจัดการอย่างโปร่งใสเป็นมืออาชีพ อย่างมีธรรมาภิบาล ยกย่องเชิดชูบุคคลหรือองค์กรที่เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม และการทำความดีสร้างความร่วมมือและเครือข่ายการส่งเสริมคุณธรรมในกระทรวงสาธารณสุข นำสู่การเป็น “กระทรวงคุณธรรมต้นแบบอย่างยั่งยืน” ภายใต้คุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู” และค่านิยม “MOPH” ของกระทรวงสาธารณสุข คือ M : Mastery คือเป็นนายตนเอง O : Originality คือ สร้างสิ่งใหม่ P : People Centered คือ ใส่ใจประชาชน และ H : Humility คืออ่อนน้อมถ่อมตน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรม ของกรมอนามัย จึงได้กำหนดการจัดกิจกรรม “การประกวดองค์กรคุณธรรม” เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานและบุคลากรในสังกัดกรมอนามัย คิดค้นกิจกรรม นวัตกรรมต่างๆเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กรมอนามัยเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นองค์กรแห่งความสุขต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ ได้นำข้อมูลผลการตอบแบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคลากรกรมอนามัย (รอบที่ ๑) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ แบบรายงานการประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงตามคุณธรรมเป้าหมาย ๕ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู ของหน่วยงาน เพื่อทราบถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคลากรในหน่วยงาน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งเสริมหน่วยงานให้เป็นหน่วยงานคุณธรรม รายละเอียดดังนี้

แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคลากรกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ของสำนักงานมัธยมศึกษา (N=32)

หัวข้อ	ระดับพฤติกรรม				รวม	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	ประเด็น คุณธรรม
	ไม่เคย	ส่วนน้อย	ส่วนใหญ่	ประจำ					
1. ดันใช้จ่ายตามความจำเป็น โดยไม่ต้องยืมเงินผู้อื่น	6.25	9.38	12.50	71.88	100.00	2.50	0.90	ประจำ	พอเพียง
2. ดันปฏิบัติตนโดยยึดถือกฎกติกาที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม	0.00	3.13	34.38	62.50	100.00	2.59	0.55	ประจำ	วินัย
3. ดันไม่ช่วยเหลือผู้อื่น เพราะทำให้เสียเวลาในการทำงาน	59.38	34.38	0.00	6.25	100.00	2.47	0.79	ส่วนน้อย	จิตอาสา
4. เมื่อมีโอกาสได้ทำความดี แม้ไม่มีใครเห็น แต่ฉันจะเพื่อให้ตนเองรู้สึกภูมิใจ	3.13	0.00	31.25	65.63	100.00	2.59	0.65	ประจำ	กตัญญู
5. ดันอาสาเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อมีการประชาสัมพันธ์ขออาสาสมัคร เป็นตัวแทนของหน่วยงาน	3.13	9.38	65.63	21.88	100.00	2.06	0.66	ส่วนใหญ่	จิตอาสา
6. ดันตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยใช้อารมณ์ความรู้สึกมากกว่าเหตุผล	40.63	46.88	9.38	3.13	100.00	2.25	0.75	ส่วนน้อย	พอเพียง
7. ดันไม่ทำสิ่งที่ขัดแย้งกับข้อตกลงของสังคม ไม่ว่าจะไม่มีใครรับรู้หรือไม่ก็ตาม	3.13	0.00	37.50	59.38	100.00	2.53	0.66	ประจำ	วินัย
8. ดันยอมเสียผลประโยชน์ตนเอง ตีกว่าต้องเอาเปรียบผู้อื่น	3.13	9.38	40.63	46.88	100.00	2.31	0.77	ส่วนใหญ่	สุจริต
9. เมื่อฉันได้รับความช่วยเหลือ ฉันจะแสดงความขอบคุณ	3.13	3.13	9.38	84.38	100.00	2.75	0.66	ประจำ	กตัญญู
10. ดันปฏิบัติกับทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง	6.25	6.25	12.50	75.00	100.00	2.56	0.86	ประจำ	สุจริต
11. ดันให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นที่มาขอความช่วยเหลือเท่าที่ฉันสามารถช่วยเหลือได้	0.00	3.13	12.50	84.38	100.00	2.81	0.46	ประจำ	จิตอาสา
12. เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แย่ ฉันสามารถควบคุมอารมณ์และการกระทำได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น	0.00	3.13	40.63	56.25	100.00	2.53	0.56	ประจำ	วินัย
13. ดันยอมเป็นหนี้เพื่อซื้อสิ่งของราคาแพง หากสิ่งนั้นทำให้ฉันมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น	56.25	28.13	12.50	3.13	100.00	2.38	0.82	ส่วนน้อย	พอเพียง
14. เมื่อจำเป็นต้องจ่ายเงินสำรองไปก่อน ฉันมักเบิกเกินความเป็นจริง เพราะฉันมีค่าใช้จ่ายส่วนเกินอื่น ๆ อีก	59.38	25.00	12.50	3.13	100.00	2.41	0.82	ส่วนน้อย	สุจริต
15. ดันประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อส่งต่อความดีให้ผู้อื่นต่อไป	3.13	0.00	34.38	62.50	100.00	2.56	0.66	ประจำ	กตัญญู
รวม						2.49	0.71	ส่วนใหญ่	

ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จำแนกเป็นรายด้าน

หัวข้อคุณธรรม 5 ประการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. พอเพียง	2.38	0.82	ส่วนใหญ่
2. วินัย	2.55	0.59	ประจำ
3. สุจริต	2.43	0.82	ส่วนใหญ่
4. จิตอาสา	2.45	0.64	ส่วนใหญ่
5. กตัญญู	2.64	0.66	ประจำ
รวม	2.49	0.71	ส่วนใหญ่

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าสำนักอนามัยผู้สูงอายุ มีระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ดังนี้

- ระดับพฤติกรรมส่วนใหญ่ เป็นหัวข้อคุณธรรม ด้านพอเพียง สุจริต และจิตอาสา
- ระดับพฤติกรรมประจำ เป็นหัวข้อคุณธรรม ด้านวินัยและกตัญญู

ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในภาพรวมสำนัก จึงมีค่าเท่ากับ “ส่วนใหญ่” คณะทำงานขับเคลื่อนการทำงานคุณธรรมจริยธรรม สำนักอนามัยผู้สูงอายุดำเนินการประชุมเพื่อปิดGap และทบทวนการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ขึ้น โดยมีการกำหนด “เป้าหมายที่อยากแก้” และ “ความดีที่อยากทำ” ที่ครอบคลุมคุณธรรม ๕ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานและส่งผลต่อระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดียิ่งขึ้น ดังนี้

- แผนย่อยที่ ๑ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม รวม ๑๑ กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ โครงการ ประชุมวิชาการส่งเสริมสุขภาพะผู้นำทางศาสนาและ ศาสนสถาน ส่งเสริมสุขภาพ และภาคีเครือข่าย (มีการใช้งบประมาณของหน่วยงาน)

กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมจิตอาสา เปิด โครงการถวายเป็นบุญพระภิกษุสงฆ์ “นับคาร์บ” ห่างไกลโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs)

กิจกรรมที่ ๓ ประกาศ นโยบายสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน มีชีวิตชีวา และเสริมสร้างคุณภาพชีวิต (Health Workplace Happy For Life) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

กิจกรรมที่ ๔ ทำบุญตักบาตรศุณย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

กิจกรรมที่ ๕ ร่วมไขปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ

กิจกรรมที่ ๖ ประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริต

กิจกรรมที่ ๗ เปิดเพลงเทิดพระบิดา ปลุกฝังค่านิยมกระทรวงสาธารณสุขและกิจกรรมส่งเสริมต้นแบบสุขภาพ (Health Model)

กิจกรรมที่ ๘ สร้างสุขในองค์กร Happy New Year

กิจกรรมที่ ๙ กิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน/ระหว่างหน่วยงาน

กิจกรรมที่ ๑๐ จัดประชุมวิชาการระดับชาติด้านการส่งเสริมสุขภาพและนวัตกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ครั้งที่ ๔ (มีการใช้งบประมาณของหน่วยงาน)

กิจกรรมที่ ๑๑ กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล

- แผนย่อยที่ ๒ การพัฒนาระบบและการเสริมสร้างขีดความสามารถของกลไกฯ รวม ๓ กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑๒ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาองค์กรในการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ปี ๒๕๖๘ (กิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านคุณธรรม จริยธรรม) (มีการใช้งบประมาณของหน่วยงาน)

กิจกรรมที่ ๑๓ สงกรานต์วิถีไทย รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

กิจกรรมที่ ๑๔ ศึกษาดูงานตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

● **แผนย่อยที่ ๓ การส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพคนฯ รวม ๔ กิจกรรม**

กิจกรรมที่ ๑๕ การจัดทำขั้นตอนการยืมทรัพย์สินทางราชการ

กิจกรรมที่ ๑๖ จัดทำขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินของทางราชการ

กิจกรรมที่ ๑๗ เผยแพร่ กระบวนการงานพัสดุและการเงิน

กิจกรรมที่ ๑๘ การถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมของบุคลากรในสำนัก

ข้อมูลแสดงรายงานการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม สำนักอนามัยผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ (สรุปผลเฉพาะโครงการที่ใช้งบประมาณ)

รายงานผลความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมสำนักอนามัยผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ รอบ ๖ เดือนแรก

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ / จำนวน)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
๑.กิจกรรม ประกาศ นโยบายสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน มีชีวิตชีวา และเสริมสร้างคุณภาพชีวิต (Health Workplace Happy For Life) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘				๑๕.๓๘ (๔ คน)	๘๔.๖๒ (๒๒ คน)
๒.กิจกรรม ทำบุญตักบาตรศุณย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ				๗.๗๐ (๒ คน)	๙๒.๓๐ (๒๔ คน)
๓.กิจกรรม ร่วมไขปัญหาที่ยากแก่ ความดีที่ยากทำ				๑๑.๕๔ (๓ คน)	๘๘.๔๖ (๒๓ คน)
๔. กิจกรรม ประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริต				๑๙.๒๓ (๕ คน)	๘๐.๗๗ (๒๑ คน)
๕. กิจกรรม เปิดเพลงเทิดพระบิดา ปลุกฝั่งค่านิยมกระทรวงสาธารณสุขและกิจกรรมส่งเสริมต้นแบบสุขภาพ (Health Model)				๑๑.๕๔ (๓ คน)	๘๘.๔๖ (๒๓ คน)
๖. กิจกรรม สร้างสุขในองค์กร Happy New Year					๑๐๐ (๒๖ คน)
๗.กิจกรรม ส่งเสริมการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน/ระหว่างหน่วยงาน				๓.๘๕ (๑ คน)	๙๖.๑๕ (๒๕ คน)
๘.กิจกรรม ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล			๓.๘๕ (๑ คน)	๗.๖๙ (๒ คน)	๘๘.๔๖ (๒๓ คน)
๙.กิจกรรม สงกรานต์วิถีไทยรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ				๓.๘๕ (๑ คน)	๙๖.๑๕ (๒๕ คน)

๑๐.กิจกรรม ศึกษางานตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				๗.๖๙ (๒ คน)	๙๒.๓๑ (๒๔ คน)
๑๑.กิจกรรม การจัดทำขั้นตอนการยืมทรัพย์สินทางราชการ				๗.๖๙ (๒ คน)	๙๒.๓๑ (๒๔ คน)
๑๓.กิจกรรม เผยแพร่ กระบวนการงานพัสดุและการเงิน			๓.๘๕ (๑ คน)	๑๙.๒๓ (๕ คน)	๗๖.๙๒ (๒๐ คน)
๑๔.กิจกรรม การถอดบทเรียนการดำเนินงานขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมของบุคลากรในสำนัก				๗.๖๙ (๒ คน)	๙๒.๓๑ (๒๔ คน)

สรุปผลการถอดบทเรียน

พบว่า บุคลากรสำนักก่อนอายุผู้สูงอายุ เห็นชอบต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นในทุกๆด้าน สามารถส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังค่านิยมที่ดี อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากทุกๆกลุ่มงานในสำนัก ในการเป็นผู้รับผิดชอบโครงการบางโครงการในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นหน่วยงานต้นแบบ และเป็นองค์กรที่มีคุณภาพ และพฤติกรรมที่ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการประพฤติ ปฏิบัติเป็นประจำ คือพอเพียง สุจริต และจิตอาสา ซึ่งเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ใช้ในการดำเนินชีวิตกับสภาพแวดล้อมการทำงาน หากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมในด้านดังกล่าว จะส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

๑. บุคลากรไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามวันและเวลาได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาดำเนินการบ่อยครั้ง
๒. กิจกรรมที่กำหนดในแต่ละด้านมีมากเกินไป ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อบุคลากรในการเข้าร่วม
๓. ขาดการสื่อสารที่ชัดเจน บางกิจกรรมเกิดความล่าช้า
๔. ขาดการทำงานเป็นทีมในองค์กร ต่างคนต่างรับผิดชอบแค่ภารกิจที่กลุ่มได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจัดการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทาง การจัดกิจกรรมรวมถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกัน
๒. ควรมีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน เพื่อความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่มากขึ้น
๓. ควรจัดเวที ในการชี้แจงประเด็นการจัดกิจกรรมแต่ละแผนย่อย เพื่อง่ายต่อการทำแผนขับเคลื่อนในรอบปีงบประมาณถัดไป
